

PEDAGOGICAL SCIENCES

SCIENTIFIC APPROACHES TO REVEALING THE AXIOLOGICAL ESSENCE OF OPERATIC SINGING

НАУКОВІ ПІДХОДИ РОЗКРИТТЯ АКсіОЛОГІЧНОЇ СУТНОСТІ ОПЕРНОГО СПІВУ

Gong Hanshuang¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-672-0-29>

Аксіологічна сутність оперного співу є розкривається у науковій літературі кожним автором із своїх дослідницьких позицій. Науковці, які розглядають у своїх розвідках особливості вокальної культури, звертають увагу на різні аспекти співацької майстерності стосовно оперного співу, ін. Так, Л. Тоцька надає цікаву інформацію про історичні та теоретичні витоки вокально-виконавського стилю *bel canto*, та методику формування відповідних умінь співу. [4]. Н. Кьон активно досліджує сутність зокрема вокальної імпровізації [2]. В. Сачок, В. Антонюк наголошує, що художньо-виконавські досягнення співаків яскраво проявляються в контексті наслідування національної манери сольного співу [3;1].

Натомість спеціального розгляду аксіології оперного співу в науково-методичній літературі не надається. Це спричинило нашу наукову увагу саме на визначенні та теоретичній сутності аксіологічного відношення до оперного співу, його значення для формування особистості співака та слухача.

Мета роботи полягає у визначенні наукових підходів розкриття аксіологічної сутності оперного співу в загальнонауковому контексті вокально-педагогічної теорії в умовах вокального навчання студентів у ЗВО.

Аксіологічне відношення до оперного співу не з'явилося у співаків та слухачів занадтка. Цьому передували важливі передумови, про які цікаво описує Л. Тоцька [4]. Авторка надає інформацію про історичні та теоретичні витоки вокально-виконавського стилю *bel canto*, вона аналізує формування цієї техніки, її ключові елементи, роль італійської вокальної школи, вплив його на європейське музичне мистецтво, обґрунтовуючи

¹ Dragomanov Ukrainian State University, Ukraine

стиль як фундаментальну основу професійного співу та відповідну методику формування [4].

З інших позицій вокальний спів розглядає Н. Кьон. Вивчаючи культуру вокального мистецтва, європейської вокальної школи, авторка розкриває педагогічний потенціал співу, стильові особливості вокального виконавства вивчає сутність зокрема вокальної імпровізації [2].

Видатна українська співачка В. Антонюк наголошує, що художньо-виконавські досягнення співаків, що яскраво проявляються в контексті наслідування національної манери сольного співу. Глибоке вивчення особливостей національної манери співу має яскраво виражений характер, інтонаційно-артикуляційну специфіку, тембро-сонорні і акустичні особливості вокального мовлення, самобутню художньо-естетичну парадигму тощо.

Для музичної освіти має велике значення педагогічні погляди В. Антонюк, яка зосереджує увагу на засобах звукоутворення і звуковедення, функціонування вокального дихання, артикуляції, особливостей інтонації під час співу, індивідуальної виконавської свободи. Нам імпонують пріоритетні позиції педагога, які проявляються під час навчання, прагнення до неповторного бачення студентом художньо-сислової інтерпретації вокального твору, яскравою деталізацією засобів музично-виконавської виразності.

Особливого значення набуває аксіологічна сутність оперного жанру, яка породжує відповідне особистісне відношення кожного вокаліста та пересічного слухача до його історико-культурного значення, музично-образної естетики, а також професійного звучання у виконанні видатних талановитих співаків України та світу. Науково-теоретичне визначення аксіологічної сутності цього феномена потребує винайдення відповідних наукових підходів його розкриття.

Наше бачення вирішення проблеми охоплює низку наукових підходів, що сприятимуть кращому розумінню змісту та значення цієї сутності. Ми зупинимось на таких наукових підходах: історіографічний, рефлексивний, потребово-ціннісний, мистецтвознавчий. Кожний з них створюють розуміння одного з боків цієї категорії, об'єднуючись у єдину смислову єдність.

Історіографічний підхід охоплює розуміння розвитку оперного співу в історичному поступі його становлення та розквіту в різних культурах, а також ознайомлення зі шляхом виконавського зростання видатних співаків України та світу, поширенню та усвідомленню цінності українського бельканто. Л. Тоцька, наприклад, надає у своїх розвідках інформацію про історичні та теоретичні витоки вокально-виконавського стилю *bel canto*, вона аналізує формування цієї техніки, її ключові

елементи, роль італійської вокальної школи, вплив його на європейське музичне мистецтво, обґрунтовуючи стиль як фундаментальну основу професійного співу [4].

Рефлексивний підхід надає можливість виявити та визначити теоретичні особливості психологічного аналізу пізнання людиною самої себе, своїх відчуттів, вподобань, відношення до оперних жанрів, стилів і форм, індивідуальних особливостей поглядів кожного співака та слухача на оперне мистецтво. На наше переконання набуття слухацького досвіду шедеврів оперного мистецтва уможливорює самопізнання, розкриває цінність вокальних шедеврів оперного співу.

Потребово-ціннісний підхід розкриє бажання будь-якої особи відчутти та збагнути інтонаційну природу вокального мистецтва, її красу та музично-образну змістовність, усвідомити надзвичайну красу музичної інтонації та високий професіоналізм співака, який здатен розкрити всю красу музичної мови власних унікальним тембром свого голосу, ознайомити слухачів із яскравими кращими зразками оперного репертуару, шедеврами кращих зразків цього жанру.

Мистецтвознавчий підхід, що сприятиме грамотному сприйняттю музично-естетичної цінності представлених оперних зразків, дозволить визначити їх музично-драматургічну, формотворчу сутність, художню цінність засобів музичної виразності, композиторську самобутність музичної мови. Н. Кьон у своїх дослідженнях підкреслює, що підґрунтям вільного співу на сцені перед слухачами є опанування вмінь імпровізувати. Сутність імпровізації авторка подає як мистецтво миттєвого створення музичного феномена.

Висновки. Тож, надано визначення наукових підходів до розкриття теоретичної значущості кожного з них. Це активізує усвідомлення науково-теоретичної сутності аксіології оперного мистецтва, його жанрів; розуміння специфіки національного звучання, персоніфікованих зразків виконавської творчості видатних співаків України та світу.

Список використаних джерел:

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник. Вид. 3-тє, доп. і перероб. Київ : Видавець В. Бихун, 2017. 218 с.
2. Кьон Н.Г. Мистецтво вокальної імпровізації як культурностильовий феномен. *Модерні пошуки у просторі мистецтва*. 2024. Вип. 2 (5). С. 126–131. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/20632/1/Koehn.pdf>
3. Сачок В.І. Концепція вокальної педагогіки Валентини Антонюк у контексті розвитку української вокальної школи. *Вісник Національної академії*

керівних кадрів культури і мистецтв, 2023. № 1. С. 295–301.
URL: <https://e-archive.knmau.com.ua/handle/123456789/443>

4. Тоцька Л.О. Методика формування умінь співу бельканто у процесі вокальної підготовки педагога-музиканта. *Наукові записки*. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. Вип. СХ(110), С. 184-193.